

18.04.2024

POL-2024-41030

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 12.3.2024

Lausunto työryhmämietinnöstä koskien avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttämistä

Oikeusministeriö on pyytänyt Helsingin poliisilaitoksen lausuntoa työryhmämietinnöstä koskien avioliittoon pakottamisen rangaistavuuden selkeyttämistä.

Lausunto pyydetään antamaan 22.4.2024 mennessä.

Työryhmän mietintöön sisältyvän lakiehdotuksen tavoitteena on selkeyttää avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta rikoslaissa ja täsmentää ihmiskauppaa koskevaa rikoslain 25 luvun 3 §:ää lisäämällä säännökseen pakkoavioliittoon saattaminen ihmiskaupparikoksen tarkoitukseksi. Rangaistus- sääntelyn selkeyttämisellä pyritään osaltaan vahvistamaan henkilökohtaisen vapauden ja koskemattomuuden sekä yksityiselämän suojaa. Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman tavoitteita liittyen turvalliseen ja kriisinkestävään oikeusvaltioon.

Poliisilaitos on 14.1.2022 antanut oikeusministeriölle lausunnon arviomuis-tiosta koskien avioliittoon pakottamisen rangaistavuutta (POL-2021-150532).

Tämän lisäksi poliisilaitos lausuu asiassa seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi pakkoavioliittoon saattaminen ihmiskaupparikoksen teon tarkoitukseksi. Pakkoavioliiton käsitettä avataan tarkemmin hallituksen esityksessä kymmenen sivun verran.

Rikosoikeudellisen täsmällisyysvaatimuksen mukaisesti rikoksesta epäillyn oikeusturvan ja viranomaistoiminnan ennakoitavuuden ja yhdenmukaisuuden vuoksi olisi syytä harkita jonkintasoisen pakkoavioliiton määritelmän ottamista lakiin. Poliisilaitoksen näkemyksen mukaan käsitettä voitaisiin määritellä tarkemmin hallituksen esityksessä.

Pakkoavioliiton käsite voi vaihdella hyvinkin paljon eri kulttuureissa ja mainitulla rikoksella on todennäköisesti kansainvälisiä kytkentöjä jo senkin vuoksi, että ihmiskauppa katsotaan rikoslain 1 luvun 7 §:n nojalla kansainväliseksi rikokseksi. Esityksen mukaan pakkoavioliittoon saattamista koskeva sääntely kattaisi myös juridisesti pätevän avioliiton ohella sellaiseen

rinnastettavan liiton, joista jälkimmäinen käsite olisi myös syytä jollain tasolla määritellä laissa.

Poliisihallituksen ja Keskusrikospoliisin tekemässä kartoituksessa potentiaalisista avioliittoon pakottamista koskevista rikostutkinta-asioista ilmeni, että Helsingin poliisilaitoksessa on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut tutkinnassa kaksi juttua. Tähän nähden työryhmämietinnössä esitetty lakimuutoksen johdosta tapahtuva muutaman tutkittavan jutun lisäys vuositasolla valtakunnallisesti vaikuttaa oikealta.

Ehdotuksessa ei ole kyseessä varsinainen tunnusmerkistön laajennus, vaan lähinnä täsmennys. Pakkoavioliitto on jo nykyisin kriminalisoitu ihmiskaupparikoksena tai pakottamisena. Poliisilaitos katsoo, että nyt ehdotettavalla täsmennyksellä on todennäköisesti se seuraus, että avioliiton syntyolosuhteisiin kiinnitetään tutkinnassa entistä tarkempaa huomioita ja siten muutamia ihmiskaupparikoksia saattaa paljastua lisää.

Apulaispoliisipäällikkö

Heikki Kopperoinen

Rikosylitarkastaja

Maarit Salomaa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 18.04.2024 klo 15:46. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.